

2. Godyń, D.; Pieszka, M.; Lipiński, P.; Starzyński, R.R. Diagnostics of Iron Deficiency Anaemia in Piglets in the Early Postnatal Period-a Review. *Anim. Sci. Pap. Rep.* **2016**, *34*, 307–318.
3. Mazgaj, R., Lipiński, P., & Starzyński, R. R. (2024). Iron Supplementation of Pregnant Sows to Prevent Iron Deficiency Anemia in Piglets: A Procedure of Questionable Effectiveness. *International Journal of Molecular Sciences*, *25*(7), 4106.
4. Pathologic Basis of Veterinary Disease, 4th ed. St. Louis, MO: Elsevier, p. 782.
5. Venn, J.A., Mccance, R.A., & Widdowson, E. (1947). Iron metabolism in piglet anaemia. *The Journal of comparative pathology and therapeutics*, *57* 4, 314-25.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ КЛІНІЧНИХ ОЗНАК ТА ПЕРЕБІГУ БОТУЛІЗМУ СОБАК

Кравцова Є.М., Житнік К.О., Глебенюк В.В.

Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро, Україна

Актуальність. Ботулізм – кормове отруєння тварин, що спричинюється нейротоксином *Clostridium botulinum*. Розрізняють 7 типів збудника ботулізму – А, В, С, D, Е, F, V, кожен з яких виробляє специфічний токсин. Спори збудника дуже поширені у природі, їх виявляють в різних ґрунтах, кишечнику здорових тварин. Захворювання у собак частіше спричинюється токсинами типу С.

На ботулізм частіше хворіють велика рогата худоба, коні, птиця, норки. До експериментальної інфекції чутливі білі миші та морські свинки. У звичайних умовах відмічено високу стійкість до токсину у свиней, котів та собак. Малосприйнятливі тварини хворіють рідко, в основному внаслідок поїдання рибних та м'ясних продуктів з порушеними умовами зберігання. Хвороба проявляється спорадично або у вигляді ензоотії. Враховуючи труднощі лабораторної діагностики ботулізму та стійкість собак до ботулотоксину, важливим є визначення основних клінічних ознак та перебігу хвороби в спонтанних умовах.

Метою нашої роботи було визначення особливості прояву клінічних ознак та перебігу ботулізму собак.

Матеріали і методи. Під час проведення порівняльного аналізу використовували відкриті дані Центру громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України, результати опублікованих наукових праць, тощо.

Результати. В результаті досліджень встановлено, що ботулізм собак перебігає гостро та підгостро. Інкубаційний період може тривати від кількох годин до 5-6 днів, а клінічний період хвороби до 20-24 днів, що визначається кількістю токсину та резистентністю організму.

Захворювання найчастіше спостерігається після поїдання несвіжого м'яса птиці, трупів сільськогосподарських тварин, неутілізованих боєнських відходів, тощо.

Основними клінічними ознаками ботулізму собак є: атаксія, прогресуючі симетричні парези та паралічі кінцівок, шиї, голови, зиниці очей розширені, повіки опущені. Собаки реагують на больові подразники.

Під час розвитку клінічних ознак парези та паралічі м'язів починаються зі задніх кінцівок, потім тулуба, передніх кінцівок і далі шиї та голови. За реконвалесценції та сприятливого прогнозу, відновлення скорочувальної здатності м'язів відбувається в зворотному напрямку: спочатку шиї та голови, потім передніх кінцівок та тулуба і далі

задніх кінцівок. Визначену особливість розвитку паралічів можна використовувати для прогнозування перебігу хвороби та визначення терапевтичної ефективності.

Відмічають труднощі ковтання, блювання або жування, гіперсаливація. Афонію. Сечовиділення припиняється, з'являється запор. Температура тіла в нормі або дещо знижена. Дихання утруднене, змінюється частота серцевих скорочень. Суттєвих змін у крові не спостерігають.

За підгострого перебігу симптоми хвороби такі самі, але ще часто спостерігаються ознаки аспіраційної пневмонії.

Таким чином, характерною ознакою ботулізму собак є «бульбарний параліч» у вигляді зниження тону м'язів голови (нижньої щелепи, язика, глотки) та скелетної мускулатури.

Висновок: особливість розвитку паралічів м'язів тіла можна використовувати для прогнозування перебігу хвороби та визначення терапевтичної ефективності.

ЗМІНИ В ЛЕЙКОФОРМУЛІ СОБАК ЗА ПАРАЗИТУВАННЯ МОНО- ТА МІКСТІНВАЗІЇ

Криворученко Д.О.

Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна
denys.kryvoruchenko@gmail.com

Вступ. Собаки є дуже популярними домашніми тваринами в усьому світі та завжди мали дуже тісний зв'язок з людьми. Шлунково-кишкові гельмінтози є одним з найпоширеніших паразитарних захворювань собак в усьому світі. Більшість із них є зоонозними паразитами і становлять загрозу для здоров'я людини. Причому, з-поміж гельмінтів значну частку становлять нематоди *Toxocara canis*, *Trichuris vulpis* та цестоди *Dipylidium caninum*.

Залежно від кількості паразитів, що інвазують організм тварини, а також таких ознак як порода, вік, спосіб їх утримання та вид збудника, клінічні ознаки шлунково-кишкових гельмінтозів собак можуть варіювати за тяжкістю від безсимптомного перебігу до летальних наслідків. Причому, такі нематоди, як трихуриси є гематофагами і їх паразитування може призвести до анемії, іноді тромбоцитопенії та лейкоцитозу.

Дослідники зазначають, що визначення гематологічних показників у хворих на паразитози тварин корисні для оцінки патологічних станів, а також слугують чудовими маркерами їх фізіологічного стану. Окрім цього, застосування таких досліджень допомагає ветеринарним фахівцям у оцінці стану організму та призначення ефективного лікування.

Тому, встановлення особливостей змін в лейкоформулі собак за паразитування збудників, як в моно- так і в мікстінвазіях є актуальним напрямом досліджень.

Мета роботи полягала у встановленні змін у лейкоформулі собак за трихурозної моноінвазії та мікстінвазій, співчленами яких були токсокари та дипілідії у дво- та трикомпонентних асоціаціях.

Матеріали і методи досліджень. Роботу виконували впродовж 2024–2025 рр. в умовах приватної ветеринарної клініки «Довіра» (м. Харків).

Було сформовано чотири групи собак віком від 6 міс. до 3 років (по 7 голів у кожній), одна з яких – контрольна (клінічно здорові собаки) та три дослідні (інвазовані збудниками гельмінтозів). У першу дослідну групу віднесли собак, хворих на трихуроз, у другу дослідну – хворих на трихурозно-токсокарозну мікстінвазію, у третю дослідну – трихурозно-